

Megjelen:
Hetenként vasárnap

Előfizetési ára:
helyben házzhozordva
vidékre postánküldve

Egész évre . . . 4 trt
Félévre . . . 2 „
Negyedévre . . . 1 „
Egyes szám ára 8 kr

Hirdetések árszabály
szerint közöltetnek.

SZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztői iroda
Nap-utca 42. sz. h. a
a lap szellemi részét
illetőleg értekezhetni
lehet.

Kéziratok nem adatnak
vissza.

Kiadóhivatal:
Nap-utca 42. sz. h. a
a hirdetések és előfize-
tések küldendők.

Nyiltéri közlemények
soroként 15 kr

A város építkezése.

Most még mindennek előtte vagyunk, részletes tervezet és költségvetés hiányában nem tudjuk milyen arányu lesz az az építkezés, a melyet a város legközelebb eszközöl. Annyi kétségtelen, hogy a városháza szűk, tehát ki kell építeni.

Általános szempontokból, egész általánosságban azoban már most is hozzá lehet szólni a kérdéshez.

A foganathoz veendő építkezéseknél első kell hogy legyen a czélszerűségi szempont. Köztudomású dolog, hogy a városházánál több tisztviselőnek eddig még sohasem volt hivatalos szobája. A tisztügyész, a főorvos, mintha csak nem is tisztviselők volnának — sohasem bírtak hivatalos helyiséggel. Ha szükség van rájuk, utánnok küldenek, s ezek az első rendű tisztviselők, ha feljönnek naponként a város házához, míg a dolgaikat elvégzik, egyik másik hivatalos szobában kérnek szállást. Hogy ez nem lehet így jövőre az kétségtelen.

Az új épületnek tehát olyannak kell lenni, hogy benne minden tisztviselő számára megfelelő hivatalos helyiség legyen. Az e tekintetbeni hiányok, mindig csak az ügymenet kárára vannak.

Második fő szempont nézetünk szerint az építkezés külső csinosága.

Hamár építünk, a befektetett tőke emelje a város szépségét is. Ez elől elzárkozni nem lehet, mert kell, hogy a középületek rendeltetésüknek külső csinoság tekintetében is megfeleljenek.

Harmadik legfontosabb kérdés az építkezés költsége.

Ennél a kérdésnél a legszigorubb takarékoság elvét kell követni, úgy azonban, hogy ez által más követelmények háttérbe ne szorítottassanak. Ne építsünk semmi feleslegest, csak annyit, a mire szükségünk van. A vállalati ajánlatok elbírálásánál legyen az építkezési bizottság gondos, körültekintő. Az építkezést teljesen megbízható vállalkozóra bizza,

szigoruan ügyeltessen a munkálatokra, mert csak így lehet remény hozzá, hogy a mindenestre tetemes költségekbe kerülő építkezés a közönség megnyugvásával találkozik.

Ezeket gondolja meg a városi képviselő testület ma midőn a tanácsot a kezdeményezési teendővel megbizta.

— **Közgyűlés.** Hajdú-Szoboszló város képviselő testülete fnyló évi június hó 16 ik napján d. e. 10 órakor, a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

T á r g y a k :

1. 2945 Hajdúvármegye bizottsági közgyűlésének 70 k. gy. számú határozata melylyel a köztisztaság és közegészségügy tárgyában alkotott s a nagyméltóságú Belügyminiszter ur által újabb tárgyalás végett visszaküldött szabályrendelet a napirendről levetetett.

2. 2944. Ugyanannak f. évi 71. k. gy. számú határozata, mely mellett Belügyminiszter ur ó nagyméltóságának a községek által megváltott, illetőleg bérbéve italmérési jogosultság kezelésében hozott községi határozatok ügyében kiadott körrendelete másolatát megküldi.

3. 2998. Ugyanaz 176. kgy. számú határozatával a Turay-alap szamadását jóváhagyja.

4. 2890. Ugyanaz f. évi 158. számú határozatával az igazságügyi kormány és a város között a járásbírósi tildalék épület bérbéadása tárgyában megkötött szerződést visszaküldi.

5. 2982. Ugyanannak 88. 89. k. gy. számú határozata, melylyel a vármegyei építkezési szabályrendelet 27. §-a módosításáról szóló pótszabályrendelet tervezetét kihirdetés végett küldi.

6. 3104. Hajdúvármegye alispánja 5125. szám alatt a vármegyei mezőgazdasági bizottság szervezése és ügyrendjéről alkotott szabályrendelet felső jóváhagyásáról értesít.

7. 3189. Ugyanaz f. évi 4993 szám alatt helyi mezőgazdasági bizottság szervezése és ügyrendjéről szabályrendelet alkotására szölli fel.

8. 3195. A debreczeni kir. pénzügyigazgatóság 15253 sz. átírata, melyben értesít, hogy a szoboszlói kir adóhivatal a folyó év július hó 1-ső napjával felállítatik, ezzel kapcsolatban a városi tanács előterjesztése a kir. adóhivatal helyisége átadása és az átadott helyiségből kiszorult hivatalok állandó elhelyezése iránti intézkedések megtétele végett.

9. 2947. A folyó év május 23-ik napján tartott időközi tisztújító közgyűlés jegyzőkönyve bemutatattik.

10. 2521. A folyó év april. 30-ik napján tartott számon kérészek jegyzőkönyve betérjesztetik.

11. 3196. Az alsószabolcsi tiszai ármentesítő társulat igazgatósága a város határa egyrészenek az ártérbe bevonását kimondó társulati közgyűlési határozatot megküldi.

12. 3003. Körner Béla és társai városi képviselők jelentése a helybeli önk. tűzoltó egyesület számadása és költség előirányzata megvizsgálása és a város által az egyesületnek nyújtandó segély összegéről.

13. 2698. Pénztáros István r.kapitány és társai jelentése a város termény mérlegének elhelyezése tárgyában.

14. 3300. G. Tóth Mihály és társai városi képviselők indítványa a belső legelő kezelése és kihasználása tárgyában.

15. 3098. A helybeli árvaszék Plón Gyulának a gyámpénztár tartalék alapjára szölli számláját utalványozás végett átteszi.

16. 3026. Zsom József nádudvari lakosnak a város kötelekébe leendő felvétele iránti kérvénye.

Az utcák megtöltése.

Kétségtelenül igaz, hogy a városi közmunkaerő sohasem volt még olyan czélszerűen felhasználva és alkalmazva, mint az idén. Utcáink egy része már eddig is megjavult, s van remény hozzá, hogy a többi kátyus és járhatatlan utcák is rendbehozhatnak.

Helyes az is, hogy a tanács állapítja meg a munkálatok sorrendjét, mert a múltban is az volt az egyik legnagyobb hiba, hogy csak kapkodtunk erre, arra s alapos munkát nem végeztünk sehol sem.

Azonban az utcák töltése még most sem teljesen kifogástalan. Az az egyik legnagyobb baj, hogy a töltések elkészítésével egyidejűleg nem csinálják meg a szükséges vízlevezetést és csatornázási munkát is. A járásbírósi épülete mellett például huztak keresztül egy hatalmas töltést, a víz levezetéséről azonban gondoskodva niucsen, így aztán minden eső után egy hatalmas tó veszi körül és mossa el lassanként a sok munkával megcsinált új töltést. Ezen segíteni kell, mégpedig gyorsan, mert

T Á R C Z A.

Társadalmunk tükre.

SZATIRA.

Irta: KÓSA EDE.

Végre nézzünk a hölgyvilág felé!
Nem fáradunk el, — óh dehog! — belé.
E sok csillagot életünk egén;
Ki ne szeretné, volna-e legény?
Óh! látva őket szent öröm fog el,
Köröttük fű, fa illatot lehel,
Bájról, kellemről szólnak a kövek...
S lantom varázshang, ihlet csapja meg!
Ma mindenik nő ártatlan s szelid,
Forró szerelme rád napot derít;
Szóval, egy szép nő szebb világba von,
Ho! zengzetesbb az enyhe fuvalom,
Édesbb csengésű a szent hárfa is,

Szép a leány, még hogyha csalfa is!
Erényes korban, mint ez a mai,
Csak jót lehet a nőkről mondani,
Templomba járnak és imáznak ott,
Óh, imádkozni igen szép dolog...
Hitet, reményt, mely a menybe emel,
Magába szí az ártatlan kebel
A nagy Isten dicső hajlékiban
S vigasztalódik, a ki sujtva van!
De lássuk őket templomon kívül!
Még kedvesbb a nő, majdnem repül
Olyan bájos!... oly szabad, kaczer,
Meg nem pirongat pikáns szavadér!
Sőt tetszik neki minden, mi pikáns...
Szemérmes férű néki mendikáns
Neveletlen s egy falusi paraszt!
Sok ily kedves nő van ma, hidd el azt!
Ha pompára, fényre pénz niucsen — •Legyen!
Mondja a jó nő; és az így megyen;
A sok változó párizsi divat:

Kit illetve mást, mint delnőt, urat?
Okoskodik a gondos házi nő;
A férj — passzív szerepet játszik ő!
Ó akkor boldog még csak, ha beáll
A tánczidény s ki tudja mennyi bál?
Hangos zenével a város tele,
Hogy kábul belé az ember feje.
Fényes estélyek és még mennyi más
Külföldi fürdők — fényes ekvipázs
A boldog férjnek mily gyönyört szerez.
Kérdem! nem úgy áll? nemde úgy van ez?
Mondják: egy nő angyal, ördög lehet,
Együtt idevél, kárhozok veled!

* * *
A nap alatt emigy foly a dolog
•És mégis, mégis ez a föld forog!

a múlt héten háromszor is keresztül csapott a víz ezen a töltésen, s ha segítve nem lessz a dolgon, ez a töltés több kárt okoz mint hasznot, mert a járda kellő közepén egy nagy pocsoja támad.

Ajárlatos volna különben, ha a hatóság most hamarjában végig járná és megvizsgálatná az összes utcákat. A múlt heti esőzések a legjobban megmutatják, hol van szükség az utcák megtöltésére, ezenkívül a víz természetes lefolyásának iránya is megállapítható lévén — tisztába jöhetne a hatóság azzal is, hogy a töltések készítésével egyidejűleg eszközölendő csatornázást és vízvezetést merre, és hogyan lehet legcélszerűbben eszközölni.

Ha aztán az így szerzett tapasztalatok tekintetbe vételével folytatnánk a munka tovább, kilátás lehetne rá, hogy a következő munkálatok teljesen jók és kifogástalanok lesznek.

Köztulajdon és közszolgálatok.

A város és az önkéntes tűzoltó egyesület az utóbbi időben örvendetes összhangzásba jöttek egymással, s már-már azt lehetett hinni, hogy a kölcsönös egyetértés eredménye a tűzoltó egyesület felvirágzása leendő.

Azonban ma már megint úgy állnak a dolgok, hogy az önkéntes tűzoltó egyesület parancsnoksága körében felmerült félreértések következtében a várossal való viszálkodásba erőszakosan belekapott egyesület ismét közel áll a feloszláshoz.

Ezúttal nem az egyesület fennállását feltételező igazi existenciális kérdések forognak szóban, hanem egy tulajdonképpen szót is alig érdemlő jelentéktelen ügy adott újabb okot arra, hogy az egyesület a várossal való viszállya ismét belebonyolódjék.

Arról van ugyanis szó hogy az egyesület gondozása és kezelése alá átadott fecskendőket lehet e közutak kitisztítására alkalmazni vagy sem.

Hogy a kérdés igen kicsinyes, s hogy annak megoldása nagyon könnyű dolog, azt mindenki első tekintetre átláthatja.

Tudtunkkal a tűzoltó egyesület összes felszerelése, s így a fecskendők is részint kizárólag a város pénzén. részint pedig a város jótállási kötelezettsége mellett beszerzett olyan közvagyonot képeznek, amelyeknek rendeltetésük első sorban a speciális közszolgálat, a tűzbiztonságot, másod sorban pedig rendeltetésükkel nem ellenkező egyéb közszolgálatok szolgálnak.

Azt hisszük, nem tagadhatja senki sem, hogy pl. egy közutnak a kitisztítása kizárólag közérdeklő dolog, a közegészségügy érdekében tett intézkedés. Hogyan lehet tehát mégcsak gondolni is olyat, hogy ezen közszolgálat megvalósítására a közvagyonot képező tűzfecskendőket felhasználni ne lehessen. Mint általában véve minden vagyonnak, úgy a közvagyonnak sem lehet más rendeltetése, mint az, hogy a közérdeklő érdekében és a közjóra lehetőleg kihasználtsanak.

Ha tehát a fecskendőket a közutak kitisztítására felhasználják, ezt az intézkedést senki sem kifogásolhatja, mert jobb, hogy ha a közönség így hasznát veszi, minthogy ha minden haszon nélkül a gépszinben állanak.

A tűzfecskendők városi közvagyonot képeznek, mert maga a tűzoltó egyesület is csak mint a város felügyeleti jogát elismerni köteles közegyesület van az általános igazgatás és a biztonsági intézmények keretébe beillesztve, kizárólagos rendelkezési joga a közvagyonot képező tűzoltó szerek felett csak tűzveszély esetén van.

Nézetünk szerint tehát az egyesület parancsnoksága nincsen tisztában a várossal való viszállyal, ha a tűzoltó szerek felett való rendelkezési jogát úgy fogja fel, hogy azokkal a közveszély esetét kivéve is kizárólag rendelkezik. A felszerelések és tűzoltó szerek ha nincsen tűzveszély, az egyesületnek pusztán csak felügyelete alatt vannak, a felügyelet pedig a fecskendőkre vonatkozólag a kuttisztítások alkalmával is jogosítva van érvényesíteni.

Kár volt ebből a kicsinyesből nagy dolgot csinálni és főleg tapintatlanság mindjárt az egyesület feloszlásával fenyegetőzni, mert az ilyen viselkedés alig jó egyébre, mint arra, hogy az egyesület iránt ellenszenvet gerjesszen, s hogy az egyesület ügyszeretében vetett hitet megizgassa.

Közveszélyes elmebeteg.

E cím alatt a »Szoboszló és Vidéke« hasábjain a legutóbbi számban egy kis közlemény jelent meg Bakó Zsófia közveszélyes elmebeteg asszonyról. Mivel e közlemény oly értelemben van fogalmazva, mintha a szoboszlói hatóságnak ezen betegre semmi gondja nem volna és az minden tekintetben ki volna szolgáltatva a nagy közönség bálványának, gunyjának és durvaságainak: szükségesnek tartjuk felvilágosításul kijelenteni, hogy a szoboszlói hatóság, értjük ez alatt egy a rendőrséget mint a hivatalos orvosokat, nagyon is éber és kiváló figyelemmel volt nevezett elmebeteg iránt, kelle az orvosok részéről nagyobb figyelem, mintha egy elmebeteg két orvos naponta 3-4-szer is meglátogat és a budapesti m. k. orsz. tébolydában szerzett elméleti és gyakorlati gyógyismereteit ezen betegnek is lelkiismeretes pontossággal alkalmazzasba veszi.

A rendőrség is megtette kötelességét a mennyiben, miután állami elmebetegintézetekbe túlszűfolt miatt egyáltalán senkit sem vesznek fel, intézkedett hogy nevezett elmebeteg a debreczeni kórházba felvettesse, a hova az még május 18-ik napján be is szállított, rokonai azonban a helyi hatóság tudta és beleegyezése nélkül a beteg június 3-ik napján a debreczeni kórházból kihozták, de kénytelenek voltak azt június 8-án ismét visszaszállítani.

Mielőtt ez eset körülményeit bővebben kifejteném célszerűnek tartom kijelenteni, hogy nevezett Bakó Zsófia elmebeteg felgyógyulásához teljes és alapos reményünk van, de ehhez 2-3 hónap és szakszerű elmebetegintézetbeni kezelés kívánatik.

Sajnálattal kell constatalnunk, hogy az említett közleményben foglalt és a beteg közveszélyességére, illetve ennek korlátozására vonatkozó részletek megfelelnek a valóságnak, de egyúttal ki is kell a magunk igazolására jelentenünk, hogy ezért sem az orvosi kart, sem a rendőrséget vádolni nem lehet, hasonló esetben ez nemcsak Szoboszlón, hanem országwide így van, mert míg egyrészt tény az, hogy ily izgatott közveszélyes elmebeteg házilag kezelni avagy gyógyítani nem lehet, másrészt tény az is, hogy az elmebeteg gyógykezelése felette költséges, mert ehhez előre elkészített alkalmas berendezésű épület, jól felszerelt elmebetegintézet szükséges, amit nem lehet egy szegény cigány viskójában rögtönözni, még egy várostól sem lehet kívánni, hogy 2-3 vagy akár 10 közveszélyes elmebetegje számára 30-40 ezer forintba kerülő, bár kisebbszűfolt városi tébolydát építtessen*) és abba szakértő orvost és gyakorlott ápolókat tartson.

Az említett közlemény végen ajánlott jó tanácsot, hogy »emberbaráti cselekedet is volna, ha a szerencsétlen minél előbb az elmebeteg gyógyintézetbe elszállíttatnák«, köszönettel vettük, megjegyezzük azonban erre hogy a közel ezer millió korona évi bevétellel dícselkedő nagy Magyarországon ez soha sem volt könnyű dolog, ez időszerint pedig épen lehetetlen is, mert az állami tébolydák elmebetegekkel nem csak a külföldön, hanem nálunk is annyira túl vannak tömve, hogy mint azt egy felsőbb rendelt tudatta velünk, 1893. közepe óta senkit sem képesek befogadni. Kuzsós János közveszélyes elmebetegünket is azzal utasították vissza a folyó év tavaszán, hogy várjunk míg a most épülő nagy-kallói tébolyda megnyílik.

Midőn 1868. december 4-ik napján a budapesti országos tébolyda megnyitása alkalmával a dualismus által ketté választott monarchia magyarországi illető-

*) Ez még Budapestnek sincs.

ségű elmebetegeket, számszerint 84-et a bécsi tébolydából, a bécsi toronyból, Klosterneuburgból és Ypsból külön vonaton Dr. Bolyó Károly főorvos és Hauszmann Károly intézeti gondnok felügyelete mellett baba szállították, és ezzel a budapesti m. kir. orsz. tébolyda megnyitott, az akkori tébolyda igazgatója Dr. Schnirch Emil e nyilatkozattal lepett meg bennünket intézeti orvosokat.

»Tudják e uraim mi volna ma, ez intézet megnyitása napján, a magas kormány legfontosabb teendője?

Ma kellene letenni alapkövet egy másik tébolydának, mert e ma megnyitott intézet előbb meg fog telni, mintsem az új tébolyda elkészülhetne.

Es Dr. Schnirch Emilnek, a tapasztalt elmebeteggyógyászknak igaza volt, nem telt el 2-3 esztendő és már 100-ával kellett az elmebetegeket helyszűke miatt az orsz. tébolydából elszállítani, hova? . . . a budai irgalmasok kórházába . . . és csak miután mar itt sem voltak képesek a betegeket befogadni — épült fel az angyalföldi tébolyda, mely 1883-ban, tehát 15 évvel az orsz. tébolyda megnyitása után adatott át rendeltetésének.

Az angyalföldi tébolyda, lehet mondani, egy nap alatt megtelt más intézetek feles számu betegeivel, és így ismét és azonnal beallott a helyszűke.

Beszéltek arról, hogy Érsek-Ujvaron, Szekes-Feherváron fognak tébolydát építeni, míg végre e folyó évben, tehát 12 évvel az angyalföldi intézet megnyitása után készül a nagy-kallói tébolyda intézet, a mely azonban azt hisszük szinte gyorsan meg fog telni lakokkal.

Magyarországon a tébolyda ügyet is decentralizálni kellene, vagy legalább az ujonan épülő intézeteket egyes vidékeken kellene felállítani, nevezetesen Kaposváron vagy Pécselt, Szegeden, Miskolczon és Temesváron még nagyon elkelne egy-egy tébolyda. de ha minden 15 évben épül egy intézet, a szegény elmebetegek még vagy 50-60 évig várhatnak míg érdekük felig-meddig is el fog intézteni. Addig tehát az ilyen Kuzsós vagy Bakó-fele közveszélyes elmebetegekkel mindenütt csak otthon lesznek kénytelenek az orvosok és hatóságok kintődni, mert . . . nincsen helye.

Hogy is volna hely az állami elmebetegintézetekben, midőn már az 1880-ik népszámlálás alkalmával 12809. elmebeteget irtak össze Magyarországon, kik közül 1883-ban még csak 2128 volt a túlszűfolt intézetekben egy a hogy elhelyezve, 10689 elmebeteg tehát még elhelyezésre várt és vár ma is, és fog még várhatni a jó Isten tudja hany évtizeden keresztül.

Áltérve Bakó Zsófia elmebeteg kezelésére, mindezen előtt ki kell jelentenünk, hogy mi nagyon jól tudjuk, hogy az elmebetegek gyógykezelésének régebb u. n. kényszereszközökkel való gyógykezelését Franciaországban a párizsi »Salpêtrière« nevű tébolydában Pinel és utóda Esquirol, Angliában pedig a Yorki »Retreat« nevű tébolydában Tuk Vilmos még e század elején megszüntette, a teljes kényszer nélküli elmebeteggyógyászat rendszeresítését azonban 1820. körül Charlesworth, Gardiner, Hill, Lincoln és leginkább Hanwel tökéletesítették.

Hala az emberiség és az orvosok humanus érzelmeinek, nálunk Magyarországon is leestek az ártatlan elmebetegek lábairól a nehéz rablincsek, leestek derekukról a nehéz láncokkal egybekötött vasövek, és megnyíltak előttük a bűzhödt léggel telt nyirkosfalu piszkos cellák, — ezek helyett elmebetegeink ma már palotaszerű gyönyörű épületekben laknak, gondosan és jól tápláltak, kifogástalanul ruháztatnak, éjjel példás tisztaságu és felszerelésű termekben alussznak, nappal, telen, tág tiszta jól fűtött és szellőztött folyosókon, nyáron pedig illatos virágokkal diszített jól gondozott árnyas kertekben sétálnak.

Igen, sétálnak azok, kik szerencsétlenségük mellett iz oly szerencsések, hogy valamely rendszeres és jól felszerelt elmebetegintézetbe felvétettek. A kiknek felvétele azonban ily humanus ésköltséges berendezésű elmebetegintézetbe nem sikerül, mi történjék azokkal? leggyeyszerűbb felelet reá természetszerűleg az, hogy ezeket házilag bár, de mégis a non restraint vagy is kényszer nélküli rendszer szerint humanusan kell kezelni, de mit tegyünk egy elmebeteggel mikor az ordít, üt, vág, harap, lép, szagat, fejét és kezét a falba, ablaküvegbe verdesi, és ha szerét teheti akár meztelenül is az utcára szökni igyekszik?

Hogy bánnak el az orvosok egy jól felszerelt elmebetegintézetben az ily dühöngő elmebeteggel, hogy az sem önmagának, sem másoknak kárt vagy sérelmet ne okozhasson?

Nagyon egyszerűen: adnak neki csillapító szereket, miket ha bevenni vonakodik, beadnak neki akár az orrüregre keresztül is, vagy az utóbbi helyett a bőr alá fecskendezik azokat, ha e szerek a betegre kellő hatással nincsenek, a mi szinte előfordulhat adnak reá erős angol vitorlavászonból készült ruhát, melyen gombok vagy kapesok helyett apró finom kis angol zárak vannak, ezek segítségével a legkevésbé sem szorító, sőt kényelmesen a testhez álló ruhát kulcsal összelakatozzák, minél fogva azt a beteg sem testéről levetni, sem elszakítani nem képes. Így felruházva elhelyezik a beteget egy tágas, tiszta, világos és egy jól felszerelt ágygyal ellátott szobába, melynek ablakja kissé magasabban van elhelyezve, ablaküvegje pedig 10 mond 10 ceter vastagságú, hogy azt a beteg semmi körülmények között sem képes bezuzni!

A betegek ily szobákban magukra hagyatva, és a külvilági tárgyak benyomásai által fel nem izgatva, a nyert csillapító szerek hatása alatt is lévén, a legtöbb esetben rövid izgatottság után lecsendesednek a z ágyra lefeküsznek, elalussznak, felébredve pedig mint csendes nyugodt egyének betegtársaik közé bocsáthatók.

Ha azonban a beteg annyira izgatott természetű, hogy karjaival a falakat döngeti, a szobában levő ágyat feszegeti, vagy fejét a falnak veregeti, beteszik szegényt egy teljesen üres jól kipárnázott oldalfalakkal ellátott szobába. Ily szobának elkészítése, felszerelése azonban 2—300 forintba szokott kerülni, kivált ha a falak és a padzat is löszörmadracokkal rakatik be.

Az ily zárkában levő beteget úgy az orvosoknak mint a tapasztalt ápolóknak éber figyelemmel kell kísérni azért, hogy az kelletlenül tovább magánszobájában ne maradjon, mert ellenkező esetben elzáratása bosszúságában izgatottsága ujjal ki fog rajta törni.

Ezek után az igen tisztelt olvasó böles belátásárá bizom annak megítélését: vajjon lehetséges-e egy közveszélyes izgatott elmebeteggel magán, főleg szegényháznál a fent leírt és egyedül célhoz vezető módon eljárni? . . . és ha nem lehet, ezen felül a beteget alkalmas elmeegógyintézetbe sem vagyunk képesek elhelyezni, midőn már 2—3 csapat jóindulatu rokon ápolóit is kifarasztotta, nem marad-e más hátra, mint a szegény beteget addig a meddig izgatott és szükséges, gyengéd kimélettel az ágyhoz erősíteni.

Alljon elő aki ennél jobbat, célravezetőbbet és humanusabb eljárást tud ajánlani és foganatosítani, szívesen tanulunk tőle, szívesen fogadunk tőle utasításokat az elmebetegek ápolásának és gyógykezelésének fárasszó nagy munkájában.

Dr. Hetényi Lipót.

H I R E K.

— **Urnajja alkalmából** ünnepi isteni tisztelet volt csütörtökön d. e. a helybeli r. cath. templomban.

— **Személyi hírek.** Körösrainai Steszter György csendőr ezredes a mult héten szemlélt tartott a helybeli csendőrörs felett, s az örsöt teljesen rendben találta. — Pénztáros István rkaptány az 1-ső jogtudori szigorlat letétele végett a héten Kolozsvárra utazott.

— **A járásbirósági helyiség** kiépítésével megkésztet a vállalkozó, mert a munka maig sincsen megkezdve Lengyel Imre kir. járásbíró a héten e tárgyban átírott a polgármesterhez, aki felhívta a vállalkozót, hogy az építési munkálatokat 8 nap alatt kezdje meg, mert ellenkező esetben a város más vállalkozóról gondoskodik. Az épületet július hó 15-re kellene átadni.

— **Viharos hét.** A mult egész héten egymást érték a viharos zaporesők, a melyek miatt a vetések itt—ott megdőltek. A heftői és csütörtöki esők alkalmával volt egy kevés jég is, azonban károkat nem tett.

— **A városi adóhivatal** ideiglenesen a következő módon helyeztetett el: a pénztár a mérnöki szobába az adóügyi aljegyző a tűzoltó őrtanya helyiségébe, a nyilvántartó tanácsnok pedig a közgyűlési terembe költözött.

— **Az önkéntes tűzoltó egyesület** pártoló tagsági ívét most hordozzák városzerte aláírás végett. Igen örvendetes dolog volna, ha ezeket az íveket most is minél többen aláírják, mert így az egyesület szükségletei társadalmi adakozás útján jó részben fedeztetnének, s a városi pénztárra annál kevesebb teher hárulna.

— **A piaci bódék** eltávolítását illetőleg az

elmúlt héten nem kevesebb, mint három közleményt kaptunk, a melyeknek mindegyike élesen kikel a piacot elfoglaló és »elruító« ezen alkotmányok ellen. Az érdeklődőket azzal nyugtathatjuk meg, hogy illetékes körökben szintén foglalkoznak már a bódék eltávolításával, s az egész dolog most már pusztán csak idő kérdése.

— **Az ujjonnan megalakult önkéntes tűzoltó egyesület** eddig felvett tagjai ma délután teszik le a szokásos fogadalmat. A testület e czélból délutáni 4 órára van összehíva a városháza udvarára.

— **Közvizsga.** A helybeli községi polg. iskolában ez évben a következő rendben fog megtartatni az évről közvizsga: június 21-én pénteken d. e. 9—12-ig az I-ső, d. u. 3—6-ig a II-ik, június 22-én szombaton d. e. 9—12-ig a III-ik, d. u. 1/2 3—1/2 6-ig a IV-ik osztályban. A vizsga helye a központi fiúiskola emeletén az V-ik VI-ik osztály tanterme. Mely vizsgára a t szüleket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja **Polya Mihály** igazgató.

— **Jutalom.** A hajdumegyeli takarékpénztár Tek. igazgatósága ez évben ujjal meg emlékezett a központi iskola növendékeiről, a mennyiben 10 frtot küldött a jobb növendékek jutalmazásául. Fogadja ez utno is iskolánk iránti meleg érdeklődéséért őszinte köszönetünket. **Polya M.** igazgató.

— **Meghívó.** A h-szoboszlói közs. polgáriiskola f. hó 22-én d. u. 1/2 6 órakor a központi iskola emeleti nagy termében évről ünnepélyt tart, melyre a t. szülőket s a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a tanítóikar. Az ünnepély műsora: Hymnus. Erkel Ferencztől. Előadja az ifjúsági énekkar. Évről beszéd. Tartja Polya Mihály igazgató. Nemzeti dal. Huber K.-tól. Előadja az ifj. énekkar. Hertelendi induló. Régi magyar ének. Előadja az ifj. énekkar. Egy könyv olvasása közben. Tompa M.-tól. Szavalja Márky Géza IV. oszt. növendék. Kitárom reszkető karom. Előadja az ifj. énekkar. Insurgensek riadoja. Előadja az ifj. énekkar. Leborulsz a sirra. Endrődy Sandortól. Szavalja Bihari Kálmán II. oszt. növendék. Kitétek a holttestet az udvarra. Népdal. Előadja az ifjúsági énekkar. Hegedülnek szépen muzsikálnak. Népdal. Előadja az ifjúsági énekkar. Az együgyű paraszt. Szavalja Polya László, III. oszt. növendék. Ez a szoba, a hol most, tillaárom haj. Népdal. Előadja az ifj. énekkar. Uj Simeon. Tompa M.-tól. Szavalja Domokos Gábor III. oszt. növendék. Szózat. Egressy Benitől. Előadja az ifj. énekkar. Jutalmak kiosztása. Járjatok be minden... Induló. Előadja az ifj. énekkar.

— **Elbitangolt Angyalházaról** a napokban egy 2 és 1/2 éves pej kanca csikó, és egy koros, csillagos, pej, kanca ló. A hatóság a két bitang jószágot eddig eredménytelenül körözi.

— **Elgázolta a vonat.** Szilágyi István pásztorfiu pénteken délután Kovács József, vasuti őr tehenét legeltette az erdő mellett, 3 óra körül a fiu elálmósodott lefeküdt közvetlenül a vasuti sín mellé. A délutáni vegyes vonat ott találta, s fején súlyosan megsebesítette. Az orvosi vélemény szerint a fiu fejebei életveszélyesek. A gyermek saját vallomása szerint egy vízlevezető mélyedésbe olyan helyre feküdt le, hogy a vonatvezető nem is láthatta.

— **Az izr. templom építése** serényen folyik és amint látszik városunk egy monumentális épülettel lesz általa gazdagabb. Mint értesülünk, a hét folyamán Dr. Hetényi Lipót városi főorvos 5 frttal járult a templom építési alaphoz.

— **Köd.** Az elmúlt vasárnapra viradón 3—4 óra között sűrű köd ereszkedett, a vetéseknek azonban szerencsére nem ártott.

— **Köz- és magán hirdetéseinkre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.**

— **A kir. adóhivatalhoz kinevezett tisztviselők** a héten már keresték széltere a lakásokat. Ugy látszik, hogy valami mesés olcsóságra számítottak, mert egyik másik lakás bérelti árától valóságos megrettentek, és a nélkül tértek vissza Debreczenbe, hogy lakást béreltek volna.

— **A vasuti II. oszt. váróterem** most már elég rendszeren van beburorozva. Még csak az hiányzik, hogy tisztességesen ki is festessék, mert mostani állapotában még mindig azt lehet rá mondani, hogy: »fenn az ernyő, nincsen kas«.

— **Rendőri felügyelet alá helyezett elmebeteg.** Bódi Mihály, az a szegény csendes őrült, akit mindenki az »ebadia cigány« néven ismer leginkább, pár hét óta annyira izgatott már, hogy a rendőrség tegnap szoros felügyelet alá helyezte. Folyton azt beszélgeti, hogy: Uram Isten, csak azt mond meg,

hogy kit aprítsak össze, én aztán mindjárt tudom a magamét. Bódi Mihály mihelyest hely üresedik, fel fog szállítani az országos tébolydába.

— **A talány.** Városszerte azt találgatják most, hogy mi lehet az a furcsa alkotmány, a melyet egy a piac közelében épülő ház homlokzatára a napokban felillesztettek. Több oldalról történt figyelmeztetés után magunk is megtekintettük ezt az ármányos kis disztést, de nem tudtuk kinézni, hogy mi lehet. Hajlandók vagyunk azt hinni, hogy sem nem arckép tartó, sem nem czimer tábla, sem nem szoborfülke, hanem valami más lesz, olyan különlegesség, a mely nekünk egyszerű falusi embereknek »magas« és egyelőre talány.

IRODALOM.

— **Az Athenaeum Képes irodalom történetéből** ismét egy vaskos füzet jelent meg. Ebben Rákosi Jenő befejezi a 40-es évek drámairodalmáról az előbbi füzetben kezdett cikkét. A második cikkben Barát Ferencz, a jeles aesthetikus, Kossuth Lajos mint szónok és író czim alatt sokkal többet ad, mint a czimben ígér; bevezetésül áttekinti a magyar politikai szónoklat történetét, aztán Kossuthal kapcsolatban egész korpépet rajzol, elkíséri hősét a száműzetésben is, vázolja amerikai diadalutját, londoni és olaszországi működését. A diszes vállalat a legközelebbi két-három füzetben már be lesz fejezve, azárt ujjal felhívjuk rá a nagyközönség figyelmét. Egy-egy füzet ára 40 krajczár.

— **A Kert czimvel egy igen becses folyóirat** jelent meg nem régen Mautner Ödön fővárosi általános ismert magkereskedő cég kiadásában, mely felöleli a kertészet összes agait, és minden számban gyönyörű műmellékletet hoz. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Megjelenik minden két hétben. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Magyarország vármegyei és városi** a cime annak az igazán pártját ritkító munkának, a mely Rákosi Jenő felügyelete alatt a millenniumi ünnepre elkészült, és magában foglalja Magyarország vármegyéinek és városainak monografiáját. A munka füzetekben jelenik meg ez évi szeptembertől kezdődőleg.

— **Az 1843-49-iki magyar sza badságharcz története** czimű nagy munkából most jelent meg a 37-ik füzet, melyben Gracza György a székely-tábor fölölését s Kolozsvár elesét mondja el, a szokott élénkséggel. Ebben a füzetben ér véget a II-ik kötet, s egyuttal elkezdődik a III-ik kötet. A füzet egykori képei a következők: Gábor Áron elsőtű felszerelt első ágyúját, A Szászvárosi csata 1849. febr. 7-én. Kufstein vára 1850-ben. Erdőssy Rafael. Bém tábortól lelkesze. Az oroszok által felgyújtott Losoncz városa a leégés után. Vasasnémet-tisztnek a kardja. III. Tépészinálót magyar nők.

— **Szalay-Baróti »Magyar nemzet története«** czimű nagy történelmi művének első kötetéből most jelent meg a 15-ik füzet. Ezt a füzetet két csinos kivitellű műmelléklet és 15. a szöveg közzé nyomott illusztráció disziti. A műmellékletek egyike: »II. Endre kiadja az arany-bullát«, a másik a »Tatarjárás után« czimvel viseli, mindkét kép Geiger J. P. rajza. Az egész mű 60—62 füzetben lesz teljes. Előfizetheti 6 füzetre 1 frt. 80. kr. 12. füzetre 3 frt. 60. krral ugyanott a kötetes kiadásra 1 frtos havi részletre is előfizethető.

Felelős szerkesztő és lapkiadó-tulajdonos:

F e h é r G á b o r.

3125.

1895.

Hirdetmény.

Az 1894. évi XXVI. t. cz. 29. §. szerint jövőre a községi bíraskodás alá tartozó peres ügyekben az ítélettől 20 kr; a birói egyesüdtől — amennyiben az külön illeték alá eső új jogügyletet nem tartalmaz — 10 kr; a végrehajtás folyamán pedig a beadványoktól és jegyzőkönyvektől az általános jogszabályok szerint járó helyegilleték fele — 10. kr fizetendő.

Megjegyztetik, hogy az ingók elárverezése folytán az árverésen befolyt összeghez képest a jegyzőkönyvi bélyegen felül a III-ik fokozat szerint lerovandó illeték a fentiek által nem érintetik.

H.-Szoboszló, 1895. június 13.

F e h é r G á b o r,

közszégi bíró.

9318.
1895.

Hirdetmény.

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi 12. t. cz. 195. §-a 19. pontja értelmében köteleességévé tétetik minden ház és földbirtokosnak, hogy az udvarán, telke mentén az utcán, a város határában levő földjén, s az e mellett elvonuló uton nőt szerbtöviset (gyengeszűrő) mától számított 8. nap alatt irtassa ki annyival inkább, mert mindazok, kik ezen rendeltetésnek a kitűzött időben eleget nem tesznek, a hivatkozott törvényszakasz alapján 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetnek.

H.-Szoboszló, 1895. június 16.

Kovács Gyula,
polgármester.

**Könyvkötészeti munkát
elvéllal és teljesít Plón
Gyula könyvnyomdája.**

A magyar általános kőszénbánya részvény-társulat

Budapest, Bálvány-utca 8.

ajánlja a t. cz. gőzmal- a gazdaközönség és a
moknak, szeszgyáraknak cséplőgéptulajdo-
s egyéb iparvállalatoknak nosoknak kitünő mi-
valamint a küszöbön álló nőségű

cséplési idényre

akna, koczka és darabos szenet

sajó-szt.-péteri, czentri, királdi stb. bányáiból

legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyártók Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árat mellett ajánlatnak.



Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
szőlő- és szeszgyárak, kő-
kolozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

"COLUMBIA" a legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répa- és kukorica-
morzsolók, darálóok, őrlő-malmok.

Egyetemleges acél-ékek
és minden egyéb
2 és 3 vasú elék
gazdasági gépek.

Részletek díjmentesen küldetnek ingyen és bérmentesen.

RÉVAI TESTVÉREK KIADASA.

kapható minden könyvkereskedésben.

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása mindenki által besze-
rezhető minden anyagi megerőltetés nélkül azáltal, hogy e tekintélyes könyvtárt
3 forintnyi havi részletfizetéssel
mellett szállítom.

JÓKAI MÓR ÖSSZES MŰVEI

megjelenik 100 kötetben, 2000 íven, erős papíron, 8-adrét alakban, díszkötésben

Havi részlet csak 3 frt. Díszkötésben 250 frt.

Összesen 100 kötet fog megjelenni. Kötetenként átlag 20 ívvel. Felvétenként 10 kötet jelenik meg és küldetik meg egyszerre. Gyűjtőknek, valamint mindazoknak, kik e kiadás érdekében járadoznak, hűsz rendelés után egy díszkötésű 250 frt értékű tisztelet-példányt, egyes rendelések után készpénz-jutalékot fizetünk. — Gyűjtő-ívek ingyen E díszes gyűjtemény, mely külön magyar stíjű rajz alapján készített kötésben van a könyvtár díszévé válik.

Jókai Mór összes műveinek nemz. kiad. 100 köt. ára fűzve 200, díszk. 250 frt.

Páratlan alkalmat nyújt egy egész könyvtár megvásárlására, Magánosok, is kolák, egyesületek, intézetek
havi három forintos részletfizetéssel
alapiját vehetik privát, iskolai, intézeti, vagy egyesületi könyvtárunknak. Az egész ország óhaja volt, hogy Jókai összes művei egyöntetű szép kiadásban gazdagoknak és szegényeknek hozzáférhetővé legyen.
Mi megadjuk a kedvező feltételek nyújtása által ezen közkívánatot teljesül ének lehetőségét

Jókai közkincsévé lesz az egész nemzetnek a nemzeti kiadás által.

RENDELŐ-LAP

Révai Testvérek könyvkereskedésének
Budapest, Váci-utca 1. szám.
Ezennel megrendelem jelen előrajz alapján

3 Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadását
100 kötetben, 2000 íven, 100 frt. áron, 8-adrét alakban, díszkötésben

a) Kötetelem magamat a rendelés keltől kezdődő egymásutáni havi 3 rios részletfizetéseket a fenti vánt mó dozatok- áthú- zandók 10-10 kötetet 25 forintnyi után- vettel átvenni.

Egyszeresemind tudomásul ve- szem, hogy felvétenként 10-10 kötet, évenkénti tehát összesen 20 kötet fog megjelenni és nekem két csoportban megküldetni.

A részletfizetések be nem tartásakor a részletfizetési kedvezmény megszünik

Név és állás: _____
Lakhely és kelet: _____

E rendelőlapot tessék levágni és sajtóztatni (aláírásával ellátva hozzam beküldeni).